

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET POJE PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 29159/03)

PRESUDA

STRASBOURG

9. ožujka 2006.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Poje protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
- g. L. LOUCAIDES,
- g. F. TULKENS,
- g. P. LORENZEN
- gđa N. VAJIĆ,
- g. D. SPIELMANN,
- g. S.E. JEBENS, *suci*,
- i g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 14. veljače 2006. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 29159/03) protiv Republike Hrvatske kojeg su 8. srpnja 2003. godine dva hrvatska državljanina, gđa Branka Poje i g. Ivan Poje ("podnositeljice zahtjeva") podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") .
2. Podnositelje zahtjeva zastupao je g. B. Spiz, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku Vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.
3. Dana 10. prosinca 2004. godine Sud je odlučio obavijestiti o zahtjevu. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o osnovanosti i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelji zahtjeva rođeni su 1961. i 1983. godine i žive u Zagrebu.
5. Dana 4. siječnja 1992. godine u prometnoj nesreći poginuo je I.P. suprug prve podnositeljice zahtjeva i otac drugog podnositelja zahtjeva.
6. Dana 10. veljače 1992. godine podnositeljice zahtjeva pokrenule su građanski postupak protiv osiguravajućeg društva C.O. pred Općinskim sudom u Zagrebu, tražeći naknadu štete.
7. Općinski sud je održao ročišta 6. travnja i 2. prosinca 1992. godine, te 3. svibnja, 20. lipnja, 19. rujna i 10. studenog 1997. godine.
8. Dana 17. rujna 1998. godine i 10. veljače 1999. godine podnositeljice zahtjeva podnijele su dvije požurnice tražeći da sud zakaže ročište i donese odluku.
9. Ročišta zakazana za 9. veljače 1999. godine i 19. siječnja 2000. godine odgođena su zbog bolesti suca. Ročišta zakazana za 10. svibnja 2000. godine i 19. rujna 2000. godine odgođena su zbog nedolaska pozvanih svjedoka. Na ročištu održanom 9. veljače 2001. godine sud je saslušao te svjedoke.
10. Dana 23. ožujka 2001. godine Općinski sud je zaključio glavnu raspravu i donio presudu kojom je odbio zahtjev podnositelja zahtjeva. Presuda je dostavljena podnositeljima zahtjeva 12. travnja 2001. godine.
11. Dana 25. travnja 2001. godine podnositelji zahtjeva podnijeli su žalbu Županijskome sudu u Zagrebu.

12. Dana 18. veljače 2003. godine Županijski sud je ukinuo prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovno suđenje. Odluka je dostavljena podnositeljima zahtjeva 30. travnja 2003. godine.
13. U ponovljenom postupku Općinski sud u Zagrebu održao je ročišta 10. listopada 2003., 7. travnja 2004. i 20. svibnja 2005. godine.
Vlada je tvrdila da je sud održao ročište i 10. prosinca 2003. godine. Prema navodima podnositelja zahtjeva, to se ročište nije nikada održalo.
14. Čini se da je postupak još uvijek u tijeku pred Općinskim sudom u Zagrebu.
15. U međuvremenu su 2002. godine podnositelji zahtjeva podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske prigovarajući duljini postupka.
16. Dana 11. travnja 2003. godine Ustavni sud je ustavnu tužbu podnositeljica zahtjeva proglasio nedopuštenom, budući je Općinski sud donio presudu u predmetu za vrijeme dok je postupak po ustavnoj tužbi bio u tijeku pred Ustavnim sudom.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

17. Mjerodavni dijelovi članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 49/2002 – u daljnjem tekstu "Ustavni zakon o Ustavnom sudu") glasi kako slijedi:

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu ... iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni će sud odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava ... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

18. Podnositelji zahtjeva su prigovorili da duljina postupka nije bila u skladu s zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

19. Vlada je osporila tu tvrdnju.
20. Razdoblje koje treba uzeti u obzir započelo je 6. studenog 1997. godine, na dan stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku. Međutim, kad se ocjenjuje razumnost vremena koje je proteklo nakon toga datuma, treba voditi računa o stanju postupka u tom trenutku.
Razdoblje o kojem se radi nije još završilo. Do sada je trajalo oko osam godina, pred dvije razine sudova.

A. Dopuštenost

21. Vlada je pozvala Sud da odbije zahtjev zato što su podnositelji zahtjeva propustili iscrpiti domaća pravna sredstva kako to traži članak 35. stavak 1. Konvencije. Tvrdila je da su podnositelji zahtjeva mogli podnijeti drugu ustavnu tužbu, nakon što je Ustavni sud odbacio njihovu prvu tužbu. Imajući na umu da je Ustavni sud promijenio svoju sudsku praksu u tom pogledu, kako bi bila u skladu sa sudskom praksom Suda, Vlada je tvrdila da bi ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu bila djelotvorno sredstvo za prigovor podnositelja zahtjeva protiv duljine postupka.
22. Nadalje, Vlada je tvrdila da, u smislu izmjene sudske prakse Ustavnoga suda, Sud treba napraviti iznimku od općega pravila o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava i zahtjev proglasiti nedopuštenim iako je do te izmjene došlo tek nakon podnošenja zahtjeva Sudu.
23. Podnositelji zahtjeva osporili su tu tvrdnju. Tvrdili su da nije bilo opravdano od njih tražiti da podnesu još jednu ustavnu tužbu kad je njihova prethodna ustavna tužba bila proglašena nedopuštenom.
24. Sud primijećuje da su tvrdnje koje je navela Vlada bile odbačene u ranijim predmetima (vidi predmet *Zagorec v. Croatia*, br. 10370/03, stavci 18.-24., 6. listopada 2005.) i ne vidi nikakvog razloga da u ovome predmetu dođe do drugačijega zaključka. Slijedi da prigovor Vlade treba odbiti.
25. Sud nadalje primijećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Isto tako primijećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

26. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na kriterije utvrđene njegovom sudskom praksom, posebice: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII). U svezi s ovim posljednjim, posebna revnost se traži u sporovima koji se odnose na određivanje naknade za žrtve prometnih nesreća (vidi presudu u predmetu *Silva Pontes v. Portugal* od 23. ožujka 1994., Serija A br. 286-A, str. 15, stavak 39.).
27. Sud je često utvrdio postojanje povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima se postavljaju slična pitanja onima u ovome predmetu (vidi, *inter alia*, naprijed citirani predmet *Silva Pontes* i presudu u predmetu *Martins Moreira v. Portugal*, od 26. listopada 1988., Series A br. 143).
28. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili argument koji bi ga mogao uvjeriti da dođe do drugačijega zaključka u ovome predmetu. S obzirom na svoju sudsku praksu o ovom pitanju, Sud smatra da je u ovom predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila uvjet „razumnog roka“.

Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

29. I na kraju, podnositelji zahtjeva su prigovorili da ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu nije bila djelotvorni pravni lijek u odnosu na njihov prigovor protiv duljine postupka. Pozvao se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

30. Vlada je osporila tu tvrdnju, tvrdeći da je Ustavni sud u međuvremenu promijenio svoju praksu u predmetima sličnim predmetu podnositelja zahtjeva.
31. Sud primijećuje da je ovaj prigovor povezan s prigovorom koji je već ispitan u ovoj presudi te stoga isto tako treba biti proglašen nedopuštenim.
32. Sud ponavlja kako članak 13. jamči djelotvorno pravno sredstvo pred nacionalnom vlašću za navodnu povredu iz zahtjeva na temelju članka 6., stavka 1. da u predmetu postupka u razumnom roku (vidi predmet *Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, st. 156., ECHR 2000-XI). Podsjeća da je već utvrdio povredu članka 13. u predmetima u kojima je Ustavni sud ustavne tužbe proglasio nedopuštenima zbog toga što su nadležni sudovi u međuvremenu donijeli odluku, budući da nije rješavao o sadržaju prigovora podnositeljica zahtjeva radi duljine postupka o kojima se moglo raspravljati (vidi naprijed citirani predmet *Zagorec v. Croatia*, stavak 34. i predmet *Debelić v. Croatia*, br. 2448/03, stavci 42.-47., 26. svibanj 2005.). Sud ne vidi nikakvoga razloga da u ovome predmetu dođe do drugačijega zaključka.
33. Stoga je došlo do povrede članka 13. Konvencije u ovome predmetu.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

34. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

35. Podnositelji zahtjeva potražuju 100,000 hrvatskih kuna (HRK) na ime naknade materijalne i nematerijalne štete.
36. Vlada je osporila taj zahtjev.
37. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija taj zahtjev. S druge strane, smatra da su podnositelji zahtjeva sigurno pretrpjeli nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi dosuđuje im zajedno 9.000 eura (EUR) s toga naslova.

B. Troškovi i izdaci

38. Podnositelji zahtjeva potražuju i 2.000 EUR na ime troškova i izdataka pretrpljenih pred Sudom. Međutim nisu podnijeli troškovnik uz svoj zahtjev, niti relevantne dokumente koji bi ga poduprijeli, iako su bili pozvani to učiniti.
39. Vlada je osporila taj zahtjev.

40. Sud primijećuje da podnositeljice zahtjeva nisu postupile u skladu sa zahtjevima navedenim u Pravilu 60. stavku 2. Poslovnika Suda. U takvim Sud ništa ne dosuđuje s toga naslova (Pravilo 60., stavak 3.).

C. Zatezna kamata

41. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;

3. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositeljicama zahtjeva zajedno treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti iznos od 9.000 EUR (devet tisuće eura) na ime nematerijalne štete koji treba pretvoriti u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja uz sve poreze koje bude trebalo zaračunati;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

4. *odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 9. ožujka 2006. godine u skladu s pravilom 77. stavicama 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
tajnik Odjela

Christos ROZAKIS
Predsjednik